КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 16.5.2007
COM(2007) 248 окончателен

# СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

## Относно циркулярната миграция и партньорствата за мобилност между Европейския съюз и трети държави

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Относно циркулярната миграция и партньорствата за мобилност между Европейския съюз и трети държави**

## I. Въведение

В заключенията си от декември 2006 г. Европейският съвет посочва: „Като се уважават правомощията на държавите-членки в тази област, ще се обмисли как възможностите за легална миграция да бъдат интегрирани във външните политики на Съюза, така че да се развие балансирано партньорство с трети държави, които са се приспособили към специфичните нужди на пазарите на труда в държавите-членки на ЕС; *ще се проучат възможностите за облекчаване на циркулярната и временна миграция; Комисията се приканва да представи до юни 2007 г. подробни предложения относно по-добрата организация и осведоменост относно разнообразните форми на легално движение на хора между ЕС и трети държави.*

Настоящото съобщение има за цел да отговори на това искане. Въз основа на съществуващата политическа рамка и сътрудничество, текстът се стреми да открои новаторски подходи за подобряване управлението на легалните движения на хора между ЕС и трети държави, готови да положат сериозни усилия в борбата с нелегалната миграция. Съобщението разглежда начините за улесняване на циркулярната миграция, които ще помогнат на държавите-членки на ЕС да отговорят на потребностите на своите пазари на труда, като същевременно използват потенциалното положително въздействие на миграцията и посрещнат нуждите на държавите по произход по отношение на преноса на умения и смекчаване на последствията от „изтичането на мозъци“.

Съобщението надгражда предходни инициативи на Комисията, и по-специално Съобщението относно миграцията и развитието[1] и Плана на политиките за легална миграция[2] и допълва подновените усилия за борбата с нелегалната имиграция[3] най-вече посредством по-решителни действия срещу незаконната работа и особено срещу работодатели, използващи нелегални мигранти като работници. Документът има за цел също така да разшири и да придаде функционално съдържание на Общия подход на ЕС към миграцията, който се откроява в заключенията на Европейския съвет от декември 2005 г. и от декември 2006 г. и в съобщенията на Комисията „Общият подход към миграцията - една година в действие“[4] и „Прилагане на Общия подход към миграцията от източните и югоизточните региони, съседни на Европейския съюз “[5].

---

1 „Миграция и развитие: някои конкретни насоки“, (COM(2005) 390 окончателен, 1.9.2005 г.)

2 COM(2005) 669 окончателен от 21.12.2005 г.

3 Съобщение относно политическите приоритети в борбата с нелегалната имиграция на граждани на трети държави (COM (2006) 402 окончателен от 19.7.2006 г.).

4 "Общият подход към миграцията – една година в действие: Към цялостна европейска политика за миграцията" (COM (2006) 735 окончателен, 30.11.2006 г.)

5 Ще се добави препратка.

## II. Развитие на партньорства за мобилност

Предложенията за подобряване на условията за легално движение на хора между ЕС и трети държави очевидно трябва да се основават на съществуващата рамка за легално движение на хора към ЕС, описана накратко в Приложение II.

Съобщението "Общият подход към миграцията - една година в действие“ изтъква, че *"след като се изпълнят определени условия като сътрудничество в областта на нелегалната миграция и ефективни механизми за реадмисия, би могла да се постави целта за договаряне с ред заинтересовани трети държави на* ***пакети за мобилност****, благодарение на които техните граждани биха имали по-лесен достъп до ЕС. Очевидна е нуждата от по-добра организация на различните форми на легално движение между ЕС и трети държави. Пакетите за мобилност биха представлявали цялостната рамка за управление на такова движение и биха обобщавали възможностите, предлагани от държавите-членки и Европейската общност, като напълно спазват разделението на компетенции, предвидено в Договора*."

Ето защо ЕС трябва да проучи как тези пакети, които по мнение на Комисията следва да се наричат „партньорства за мобилност“, могат да бъдат разработени и договорени, съвместно със заинтересованите държави-членки, от ЕО и трети държави, които са поели ангажименти да сътрудничат активно на ЕС в управлението на миграционните потоци, включително в борбата с нелегалната миграция, и които имат интерес да осигурят по-добър достъп на гражданите си до територията на ЕС.

Тази глава разглежда както правния характер и форма на партньорствата за мобилност, така и тяхното евентуално съдържание.

### А. Правен характер и форма на партньорствата за мобилност

Партньорствата за мобилност неизбежно ще имат сложен правен характер с ред компоненти, част от които ще попадат в компетенциите на Общността, а останалите – в компетенциите на държавите-членки. ЕС трябва да гарантира, че едно съгласувано партньорство може да бъде подготвено по най-експедитивния начин, като се съблюдава разделението на правомощията между ЕО и държавите-членки и се гарантира съвместимостта със съществуващата правна и политическа рамка, в която са поставени отношенията между дадената трета държава, Общността и съответната държава-членка.

Договарянето на каквото и да е партньорство за мобилност би трябвало да се основава на ясни политически насоки от Съвета, въз основа на препоръки на Комисията. Освен това, всяко партньорство за мобилност следва да предвижда механизъм за последващи действия, оползотворяващ в максимална степен съществуващите рамки за диалог (напр. тематични подкомисии или работни групи, създадени в рамките на съответните споразумения) между властите на дадената държава, Комисията и заинтересованите държави-членки. Реализацията на партньорствата за мобилност би могла, когато е уместно, да се подпомогне от Екипите в подкрепа на миграцията (MIST)[6].

### Б. Съдържание на партньорствата за мобилност

Партньорствата за мобилност ще трябва да отчитат сегашното състояние на отношенията между ЕС и дадена трета държава, както и общия подход към държавата във външните отношения на ЕС. Те трябва да се разработват с оглед особеностите на всяка трета държава, на нейните цели и тези на ЕС и съобразно степента, до която третата държава е готова да се обвърже с действия против нелегалната миграция и за

[6] Както се предлага в съобщението "Общ подход към миграцията – една година в действие".

улесняване реинтеграцията на завърналите се, включително усилията И да осигури възможности за трудова заетост на завръщащите се. Точната структура на партньорството за мобилност трябва да се оформи с оглед миграционните профили, където съществуват такива. Тук е невъзможно да се изброят всички възможни компоненти на едно партньорство за мобилност, тъй като те ще зависят от конкретната ситуация. Освен това, измеренията, които заинтересовани държави-членки биха искали да придадат на едно партньорство за мобилност, ще бъдат повлияни от собствените им правни рамки (особено по отношение на приема на граждани от трети държави) и от политически ограничения и приоритети. И все пак едно типично партньорство за мобилност би могло да съдържа някои или всички компоненти, споменати в този раздел, разглеждащ първо ангажиментите, които се очаква да бъдат поети от заинтересованите трети държави и след това ангажиментите, които следва да се поемат от ЕО и участващите държави-членки:

***(1) Ангажименти, които се очаква да бъдат поети от заинтересованите трети държави.***

Ангажиментите за борба с нелегалната миграция, очаквани от дадена трета държава, ще са различни в зависимост от случая и ще зависят, *inter alia*, от действащата правна рамка, но биха могли да включват например:

- Задължението за ефективна реадмисия на собствени граждани и за пълно сътрудничество при тяхното откриване;
- Допълнително задължение за реадмисия при строго определени обстоятелства и, когато е уместно, в рамките на Споразумение за реадмисия с ЕС, на граждани на трети страни и на лица без гражданство, които са пристигнали в ЕС през територията на дадената държава;
- Инициативи, целящи да разубедят нелегалните мигранти чрез целеви информационни кампании;
- Усилия за подобряване на граничния контрол и/или управление, допълнени, когато е уместно, от оперативно сътрудничество с държавите-членки и/или FRONTEX;
- Усилия за повишаване сигурността срещу измами и фалшифициране на документите за пътуване, където е уместно чрез използването на био-метрични данни и на сигурността на документите, послужили за основание на издаването им (напр. национални лични документи);
- Задължение за сътрудничество и обмен на информация със съответните органи в държавите членки на ЕС с оглед на по-доброто сътрудничество в управлението на границите, като така се спомага за намаляване на рисковете за сигурността, свързани с международното движение на хора;
- Конкретни мерки и инициативи за сериозна борба с нелегалното прехвърляне на мигранти през границите и трафика на хора в съответствие с Конвенцията на Съвета на Европа срещу трафика на хора, съответните протоколи към Конвенцията на ООН относно организираната международна престъпност и/или съответните регионални рамки като План за действие Африка/ЕС от Уагадугу относно борбата срещу трафика на хора.
- От дадената трета държава трябва да се изискват и ангажименти за насърчаване на продуктивната заетост и на достойната работа и, в по-общ

план, за подобряване на общите икономически и социални условия, защото това намалява стимулите за нерегламентирана миграция.

Тези мерки трябва да се изпълняват в пълно съответствие с основните права на всяко лице, включително със специалните права на лица, които евентуално се нуждаят от международна защита. Трети държави биха могли да се възползват от специална финансова и/или техническа помощ от ЕО и/или участваща държава-членка, например, за облекчаване на икономическата и социална реинтеграция на завръщащи се мигранти.

***(2) Ангажименти, които следва да се поемат от ЕО и участващи държави-членки***

Тук отново конкретните ангажименти ще зависят от обстоятелствата, но биха могли да включват например някои или всички от следните компоненти:

**а) По-добри възможности за легална миграция на гражданите на трети държави**

Партньорствата за мобилност ще облекчат миграцията на граждани на трети страни към заинтересовани държави членки на ЕС. Те биха могли да обхващат само икономическата миграция или и други форми на легална миграция като миграция с цел образование или и други форми на обучение. Механизмите за улесняване на икономическата миграция следва да се основават на нуждите от работна ръка на заинтересованите държави-членки, така както те самите ги оценяват, като напълно се спазва принципът на общностни преференции за гражданите на ЕС. Това касае най-вече разпоредбите на Актовете за присъединяване от 2003 г. и 2005 г., които задължават държавите-членки, прилагащи преходни мерки по отношение на свободното движение на работници, да дават предимство на гражданите на ЕС пред гражданите на трети държави. Следователно, държавите-членки, участващи в партньорства за мобилност, трябва да гарантират ефективното прилагане на този принцип. Освен това трябва да се вземат предвид съществуващи и бъдещи международни споразумения между ЕС и въпросната трета държава, които облекчават временното движение на физически лица, когато то е свързано с търговия в сферата на услугите или с инвестиции.

В зависимост от тези ограничения, преференциалният аспект по отношение на легалната миграция в концепцията за партньорство за мобилност би могъл да приеме две основни форми:

- Партньорството за мобилност би могло да включва консолидирано предложение от няколко държави-членки, на доброволни начала, за облекчен достъп до техните пазари на труда за гражданите на дадена трета държава. Отделните предложения ще бъдат политически съвместени, за да оформят едно консолидирано предложение от страна на ЕС към дадена трета държава. Тези национални предложения биха могли например да бъдат под формата на квоти за заетост, запазени за гражданите на дадена трета държава, или на практически инструменти за намиране на съответствие между предлагането на работа в дадена държава-членка и търсенето на работа в дадена трета държава. Предложенията, които ще се консолидират, трябва да спазват съществуващите процедури за прием;
- Партньорството за мобилност може също така да включва по-благоприятно третиране на гражданите на въпросната страна що се отнася до условията за прием

на определени категории мигранти[7], както и да взима предвид многобройните незадължителни клаузи от съответните директиви доколкото става въпрос за области, попадащи под законите на Общността. Подобни договорености следва все пак да не накърняват принципите за недопускане на дискриминация по член 12 от Договора и за единно прилагане на законодателството на Общността.

[7] Съгласно Актовете за присъединяване от 2003 г. и 2005 г., Споразумението за асоцииране ЕС-Турция, според което държавите-членки трябва да се стремят да дават приоритет на турски работници, и принципа на общностни преференции.

**б) Помощ за трети държави за развиване на капацитета им да управляват легални миграционни потоци.**

Финансовата и/или техническа помощ в сфери, свързани с управлението на легални миграционни потоци, би била полезно допълнение към другите елементи на едно партньорство за мобилност. Тази помощ може да бъде предоставена от ЕО, най-вече в рамките на тематичната програма за миграция и убежище, и/или от държавите-членки, участващи в дадено партньорство, и не би се ограничавала непременно до управлението на миграционни потоци към ЕС, а би могла да обхване и междурегионални миграционни потоци, които са от голяма важност в много развиващи се страни. Където е уместно, това би могло да бъде под формата на туининг споразумения с подобни институции в държавите членки на ЕС (служби по заетостта, агенции за подбор на персонал и т.н.)

Предоставянето на подобна помощ няма да се ограничава изключително до държави, които са страна в партньорство за мобилност. И все пак помощта може да се отпусне приоритетно на такива държави в рамките на тематичната програма за миграция и убежище. По-конкретно помощта би могла да включва:

- предоставянето на информация за търсенето на пазара на труда в държавите членки на ЕС и за условията за емигриране там;
- допълнителни усилия в подкрепа на мобилността на студенти, научни работници, млади професионалисти, доброволци и участниците в младежки организации от въпросната държава;
- Осигуряването на езиково или техническо обучение преди заминаването за лица, които имат конкретни перспективи за работа в чужбина; както и
- услуги за постигането на съответствие на пазара на труда, така че свободните работни места в ЕС да стигнат до търсещите работа във въпросните трети държави; тези услуги биха могли да ползват директни електронни връзки със системи на ЕС като портала за мобилност EURES. В страни, където институциите за управление на вътрешния пазар на труда не са добре развити, това вероятно ще трябва да се допълва от развитието на ефективни трансгранични посреднически услуги в сферата на заетостта. Ето защо може да се предостави и техническа помощ за повишаване ефективността на пазара на труда;
- схеми за улесняване на икономическата и социална реинтеграция на завръщащите се мигранти;
- усилия, включително механизми за сътрудничество, за облекчаване на паричните преводи на мигранти.

ЕО вече има известен опит в предоставянето на такава помощ на трети държави (в приложение III е поместен преглед на минали, текущи и планирани проекти в тези области) и Комисията може да предвиди по-системното разгръщане на тази помощ към трети държави. Проектът MEDA в подкрепа на Мароканската национална агенция по заетостта и уменията (ANAPEC) и Центърът за информация и управление на миграцията, чието създаване в Мали се подпомага от ЕО и който изпълнява някои от набелязаните по-горе задачи, биха могли да послужат като модели за подобни инициативи.

**в) Мерки срещу риска от „изтичане на мозъци“ и за насърчаване на циркулярната миграция или на завръщането на мигрантите**

Партньорствата за мобилност биха могли да обхванат, при искане от дадената трета държава, мерки срещу риска от „изтичане на мозъци“. На първо време може да се каже, че партньорствата за мобилност ще бъдат разработени с оглед на конкретните потребности. Оттук, те биха могли, по взаимно споразумение, да изключват от преференциално третиране мигранти от секторите, които са под натиск. Партньорствата биха могли да съдържат механизми за улесняване на циркулярната миграция, която по самата си същност спомага за смекчаване на ефекта от „изтичането на мозъци“. Като част от партньорствата за мобилност, дадена трета държава, ЕС и заинтересовани държави-членки могат да постигнат договореност за поощрителни мерки за завръщането на временни или сезонни мигранти и за утвърждаване на ефективната циркулярност на миграцията. Подобни мерки биха помогнали на държавите по произход да се възползват от уменията и от други аспекти на общественото благо, чиито носители са завръщащите се или циркулярните мигранти, както и да компенсират последствията от „изтичане на мозъци“. Примери на мерките за улесняване на циркулярната миграция, които могат да бъдат договорени, са изброени в глава III.

**г) Подобряване и/или улесняване на процедурите за издаване на краткосрочни визи на граждани на третата държава**

В процеса на договаряне на партньорство за мобилност може да се окаже уместно в него да се включат специфични за страната подобрения в сферата на визовата политика, за кратки престои, в допълнение на общите подобрения, предложени вече от Комисията (вж. приложение I). Такива подобрения може да се обмислят на две различни нива:

*(i) По-добра организация на консулските услуги на държавите членки на ЕС в дадената трета държава*

Лицата, кандидатстващи в трети държави за краткосрочни визи за ЕС, често се сблъскват с практически трудности, които варират от липса на местно консулство на държава-членка до много дълги опашки или извънредно дълго чакане – до няколко месеца – между искането за среща за внасяне на заявлението за виза и самата среща. В крайни случаи заявителят може да се наложи да пътува до съседна държава, за да внесе молбата си, и да се наложи първо да получи краткосрочна виза от държавата, в която се намира консулската служба, преди да кандидатства за виза за планираното пътуване.

В рамките на едно партньорство за мобилност могат да се предвидят няколко възможни мерки в отговор на този тип трудности:

- Държавите-членки, участващи в партньорство за мобилност, биха могли да поемат ангажименти към дадена трета държава за практически подобрения в процедурите за кандидатстване като удължено работно време, увеличаване на личния състав и др.;
- Паралелно с това те биха могли да се споразумеят и за по-добро сътрудничество между консулствата по места. Делегациите на Комисията в трети държави, които са страна в партньорство за мобилност, биха могли да играят полезна роля в насърчаването на такова сътрудничество.
- Държавите-членки могат също да използват по-пълноценно гъвкавия елемент в действащото законодателство на Общността (изменените Общи указания за консулствата), благодарение на който например може да се издава многократна входна виза, валидна за дълъг период от време (до пет

години), на благонадеждни лица, пътуващи често. Държавите-членки могат в отделни случаи да освободят заявители от плащането на такса за виза; и т.н. По-пълното оползотворяване на тази гъвкавост може да бъде част от офертата на заинтересована държава-членка в приноса И за дадено партньорство за мобилност;

- Такова разширено сътрудничество може да доведе до откриването на общ визов център в дадена трета държава от няколко държави-членки, както предвижда предложението на Комисията за изменение на Общите указания за консулствата (в момента на вниманието на Европейския парламент и Съвета). В трети държави, страна в партньорства за мобилност, даже могат приоритетно да бъдат изградени общи визови центрове, които да се финансират от Фонда за външните граници.

*(ii) Споразумения за визови облекчения за определени категории лица*

Под формата на **споразумения за визови облекчения** за определени категории лица, които следва да се договорят между ЕО и трета държава, желаеща да участва в партньорство за мобилност, могат да се предложат по-системни подобрения в процедурите за издаване на визи. Преимуществото на такива споразумения се състои в това, че те установяват ясни права и задължения на кандидатстващите за виза. При разработването на партньорство за мобилност трябва да се вземе предвид „Общият подход към визовите облекчения“, който бе приет на ниво Комитет на постоянните представители (СИreper) и който дори може да се наложи да бъде преразгледан в светлината на потенциала, предложен от развитието на партньорствата за мобилност.

## III. Циркулярна миграция

### A. Въведение

Поканата на Европейския съвет да се проучат начини за облекчаване на циркулярната миграция идва в момент, когато в целия свят се променят миграционните модели, а Европейският съюз трябва да предложи надеждна алтернатива на нелегалната имиграция. Все по-често циркулярната миграция се признава за основна форма на миграция, която, добре управлявана, може да улесни постигането на съответствие между международното предлагане и търсене на работна ръка и по този начин да допринесе за по-ефективно разпределение на наличните ресурси и за икономически растеж.

Все пак, циркулярната миграция носи и определени предизвикателства: ако не е добре предвидена и управлявана, една миграция, от която се очаква да бъде циркулярна, лесно се превръща в постоянна и така подкопава целта си.

В тази глава са очертани ред проблеми, които ЕС и държавите-членки трябва да отчетат, за да намерят най-ползотворните начини за облекчаване на циркулярната миграция. Първо, нужна е **обща дефиниция** на понятието „циркулярна миграция“. Необходимо е също така да се идентифицират **различните форми** на циркулярна миграция, които засягат най-пряко Европейския съюз и неговите държави-членки. Би могло да се направи разграничение между, от една страна, налагането на **законодателна рамка**, която би облекчила циркулярната миграция, и, от друга страна, възможността за разработването на **схеми за циркулярна миграция**. Благодарение на подобни схеми мигрантите биха могли да влизат в ЕС, за да работят, учат или извършват други дейности за определен период от време. И най-накрая, важно е да се дефинират **условията и защитните мерки**, които следва да се въведат, за да се гарантира действително циркулярният характер на миграцията.

## Б. Дефиниция и форми на циркулярна миграция

Европейският съюз трябва да бъде наясно с типа циркулярна миграция, която иска да улесни. Циркулярната миграция може да се дефинира като форма на миграция, която се управлява по начин, позволяващ известна степен на двупосочна легална мобилност между две държави.

Двете главни форми на циркулярна миграция от най-голямо значение в контекста на ЕС са:

***(1) Циркулярна миграция на граждани на трети държави, които са се установили в ЕС***

Тази категория циркулярна миграция позволява на лицата да предприемат дейност (икономическа, професионална, доброволческа или друга) в тяхната държава по произход, като запазват основното си местожителство в една от държавите-членки. Това обхваща различни групи като например:

- Представители на бизнеса, работещи в ЕС и желаещи да започнат дейност в държавата по произход (или в друга трета държава), както и
- Лекари, преподаватели или други професионалисти, които желаят да подкрепят държавата по произход, като упражняват частично професионалната си дейност там.

***(2) Циркулярна миграция на лица, живущи в трета държава***

За лицата, живущи в трета държава, циркулярната миграция би създала възможност да пребивават временно в ЕС, за да работят, учат, обучават или да правят едновременно всичко това, при условие че в края на периода, за който са допуснати, те трябва да възстановят основното си местожителство и основна дейност в страната по произход. Циркулярността може да се затвърди с даване на възможността, след като мигрантът се е завърнал у дома, да запази някаква форма на двупосочна привилегирована мобилност по отношение на държавата-членка, където е пребивавал преди това, например под формата на опростени процедури за прием/повторно влизане.

Тази категория включа широк кръг случаи, с участието на целия спектър от мигранти.

- Граждани на трети държави, желаещи временно да работят в ЕС, например при сезонна заетост;
- Граждани на трети държави, които желаят да се образоват или да се обучават в Европа преди да се върнат в родината си;
- Граждани на трети държави, които след завършване на обучението си и преди да се завърнат желаят да бъдат наети в ЕС (като стажанти например), за да придобият професионален опит, който трудно биха получили у дома.
- Научни работници от трети държави, които желаят да работят по изследователски проекти в ЕС;
- Граждани на трети държави, които желаят да участват в междукултурен обмен на хора и други дейности в сферата на културата, активното гражданство, образованието и младежта (като например курсове за обучение, семинари, събития, учебни посещения);
- Граждани на трети държави, които искат да извършват доброволни безвъзмездни услуги с цели от общ интерес в ЕС.

## В. Въвеждане на законодателна рамка на ЕС, която насърчава циркулярната миграция

Съществуващите имиграционни закони в няколко държави-членки вече съдържат нормативни разпоредби, насърчаващи известна циркулярност, като позволяват на всички или на определени категории законно пребиваващи граждани на трети държави да напускат страната за определени периоди без да губят своя легален статут, въпреки че изискванията и предвидените случаи варират от една държава-членка до друга. Циркулярната миграция на определени категории хора може допълнително да се улесни със съответно хармонизиране на законодателството.

Мерки за насърчаване на циркулярната миграция биха могли да се въведат най-вече в някои от бъдещите правни инструменти, вече представени в Плана за политиката за законна миграция, и по-специално:

- **Предложение за директива относно приема на висококвалифицирани мигранти:**

– В зависимост от по-нататъшни проучвания мерките за насърчаване на циркулярността може да се съсредоточат допълнително облекчаване на процедурите за допускане на лица, които са пребивавали вече легално в ЕС за определен период от време (във връзка с висококвалифицирана работа, образование или други форми на обучение);

- **Предложение за директива относно допускането на сезонни мигранти:**

– основната мярка за насърчаване на циркулярността би било въвеждането на многогодишно разрешение за пребиваване/работа за сезонните мигранти, което ще им позволи да се връщат няколко последователни години за сезонна работа.

- **Предложение за директива относно приема на платени стажанти:**

– възможността гражданите на трета държава да идват за период на обучение в Европа би трябвало да допринесе за циркулирането на интелектуален капацитет и за трансфера на умения и познания. За да се затвърди циркулярността, предложението би могло да предвижда възможност за връщане, за ограничени периоди, на бивши стажанти с цел по-нататъшно допълнително обучение, евентуално за доразвиване на уменията им.

Комисията ще обмисли допълнително и въпроса дали едно предложение за въвеждането на хармонизирани процедури за допускане на други категории легални мигранти би било от полза за циркулярната миграция.

С оглед насърчаване на циркулярната миграция Комисията може своевременно да обмисли и предложения за адаптиране на много от съществуващите правни инструменти, и най-вече на следните:

- **ДИРЕКТИВА 2003/109/ЕО НА СЪВЕТА относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни:**

– Към момента директивата постановява, че по правило статутът на дългосрочно пребиваващ се отнема в случай на отсъствие от територията на Общността повече от дванадесет последователни месеца. Този период може да се удължи до две или три години.

- ДИРЕКТИВА 2004/114/ЕО НА СЪВЕТА относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или

доброволческа дейност и ДИРЕКТИВА 2005/71/ЕО на Съвета относно приема на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност:

– Възможно изменение би било въвеждането на разрешения за пребиваване с право на многократно влизане, позволяващи на притежателя да отсъства от територията на ЕС за дълги периоди без да губи правото си на пребиваване[8].

– Друга възможност би било превръщането на незадължителните клаузи на тези директиви, позволяващи на държави-членки да предлагат опростени и ускорени процедури за прием на лица, които преди това са работили като научни работници или са учили в ЕС, в право на тези лица да имат достъп до бързи процедури, при условие че след изтичане на разрешението им те са се завърнали в държавата си по произход.

– Като се допусне по-лесен прием на научни работници (при по-малко съпътстващи условия) за граждани на трети страни, които преди това са били приети като студенти и които след обучението си навреме са се завърнали в държавата по произход, би било възможно да се свържат двете директиви. Тази идея може да се разгърне и да позволи на студенти да кандидатстват за прием като научни работници още докато пребивават в държавата-членка по време на обучението си, при условие че заявлението е подадено преди изтичането на разрешението им за обучение.

## Г. Гарантиране на ефективна циркулярност на миграцията

За да се гарантира, че циркулярната миграция постига целите си и носи дългосрочни ползи, е необходимо да се въведат практически условия и предпазни мерки. Въз основа на това съобщение Комисията възнамерява да открие дебати преди всичко с държави-членки относно мерките, необходими за гарантиране на ефективната циркулярност на миграцията.

### *(1) Стимули за насърчаване на циркулярността*

В политическите инструменти на ЕС могат да се интегрират много стимули за насърчаване на циркулярността като например:

- **Перспективата за бъдещи възможности за легална мобилност към ЕС:** Обещанието за удължена мобилност в замяна на спазване на норми и условия значително ще намали изкушението от престой след разрешения период. Трябва да се обмисли пакета с опции, който ще се предлага и който вероятно ще варира в зависимост от категорията мигранти, като общата идея е да се възнаграждават добросъвестните. Може да се обмислят споменатите по-горе стимули (разрешения за пребиваване/работа с право на многократно влизане, които позволяват временни завръщания в държавата по произход; въвеждането на опростени, ускорени процедури за прием за мигранти, които са пребивавали вече легално в ЕС за определено време и доброволно са се върнали в държавата по произход след изтичане на разрешението им; и така нататък).

- **Колкото е възможно по-лека реинтеграция (особено професионална) на завръщащия се в държавата по произход мигрант:** Това би могло да включва подкрепа за завръщащите се в търсенето на работа и/или започването на бизнес в

[8] Това би дало правото на притежателя да пребивава и (когато е уместно) да работи в ЕС за даден период, който може да бъде разделен на няколко подпериода, прекъсвани от завръщане в държавата по произход.

държавата по произход; Помощ за държавите по произход в признаването на неформалните умения, придобити от завръщащите се по време на престоя им в чужбина; премия за реинтеграция, спестовни влогове у дома, ползващи се с данъчна преференция, специални програми за жилищно настаняване, помощ за завръщащи се научни работници за продължаване на научен проект в държавата по произход или, когато става дума за студенти, продължение на стипендия за няколко години след завръщането. Общността и/или заинтересовани държави-членки биха могли да се споразумеят да подкрепят подобни мерки, най-вече като елемент от партньорствата за мобилност, очертани в глава II.

***(2) Гарантиране на действително завръщане***

Едно от най-важните условия е мигрантите да се завръщат в държавата по произход след изтичане на разрешенията им за пребиваване. Ще бъде подготвен опис на всички мерки, които биха гарантирали или насърчили това завръщане. Мярка, която може да се обмисли и би могла да се интегрира в законодателната рамка, е изискването мигрантите писмено да декларират, че ще се завърнат доброволно в държавите си по произход след изтичане на договора им. В случай че мигрант остане нелегално на територията на ЕС вместо да се завърне доброволно след изтичане на разрешението му, държавата по произход трябва да предприеме реадмисия. Това би било по-лесно постижимо там, където е в сила споразумение за реадмисия между ЕО или дадената държава-членка и държавата по произход.

***(3) Мониторинг на циркулярната миграция***

Схемите за циркулярна миграция следва да са обект на внимателен мониторинг по отношение на заложения в тях модел и на практическото му изпълнение, за да се гарантира, че изпълняват двойната си цел да отговорят на потребностите на пазарите на труда в ЕС и да допринесат за развитието на държавите по произход, и че циркулярната миграция не се превръща в постоянна. За мониторинга на функционирането на такива схеми трябва да се разработят ред критерии. Освен това, оценката за прилагането на съответните директиви на ЕО трябва да включва преценка на приноса им към циркулярната миграция.

***(4) Намаляване на риска от „изтичане на мозъци“***

Много развиващи се страни страдат от масовото напускане на специфични категории мигранти, обикновено със средна и висока квалификация. Ако тези загуби се концентрират в сектори от решаващо значение за развитието, като образование и здравеопазване, те могат да доведат до пагубни последици за способността на държавата да осигурява основни услуги на населението си. В същото време рискът от „изтичане на мозъци“ не е тотален и трябва да се уравновеси с евентуалното положително въздействие на емиграцията върху развитието на държавите по произход.

До известна степен циркулярната миграция може да ограничи дългосрочния риск от „изтичане на мозъци“, но въпреки това са необходими и други мерки за овладяване на тези рискове[9].

---

[9] За по-подробно обсъждане на дебатите върху „изтичането на мозъци“, вж. Съобщението на Комисията относно миграцията и развитието. Това съобщение, както и Съобщението относно „Стратегия на ЕС за действие по отношение на недостига на човешки ресурси в сектора на здравеопазването в развиващите се страни“ (COM (2005) 642 окончателен) също съдържат някои практични отговори на предизвикателството, наречено „изтичане на мозъци“. Една от целите на

Специални действия срещу „изтичането на мозъци“ трябва да се разработват в зависимост от ситуацията в дадената страна. Те могат да включват: ангажимент от държавите членки на ЕС да не наемат активно работници в сектори, които страната е посочила като проблемни; механизми за улесняване на професионална дейност, упражнявана и в двете държави, от завърнали се в дадената трета страна; или помощ от Общността и/или от държави-членки за държавата партньор за създаване на достатъчно привлекателни професионални възможности намясто, особено за висококвалифицирани кадри, като алтернатива на емиграцията.

***(5) Партньорства с трети страни***

Диалогът и сътрудничеството с трети държави в областта на миграцията и в други свързани области като трудова заетост, социална политика и образование/обучение са ключови, за да се осигури доброто функциониране на циркулярната миграция и взаимната полза от нея. Като се използват навсякъде където е възможно съществуващите институционални рамки за диалог и сътрудничество, могат да се открият консултации с много трети страни, проявяващи интерес към насърчаване на циркулярната миграция евентуално като част от партньорства за мобилност. В политиките за развитие е необходимо да се вземат предвид интересите на трети страни, като се акцентира особено на риска от „изтичане на мозъци“ (въпреки че циркулярната миграция, управлявана добре, би трябвало по принцип да ограничи този риск) и възможните мерки за овладяване на подобни рискове. Трети страни могат да бъдат насърчавани да установят правни и административни разпоредби, които биха улеснили циркулярната миграция. Държавите партньорки трябва да поемат ангажименти за подобряване на услугите в сферата на заетостта, намирането и подготовката на работна ръка, на професионалното и езиково обучение и на механизмите за предвиждане на търсенето и предлагането на умения и за предоставяне на информация в чужбина за нужната работна ръка. Държавите партньорки могат да получат помощ за разкриването на възможности пред завръщащите се мигранти да дадат своя ефективен принос към обществото в родината. Партниращите страни ще бъдат приканени също така да сътрудничат в мерките срещу нерегламентираната миграция и трафика на хора и да дадат гаранции, че всеки техен гражданин, участващ в схеми за циркулярна миграция, ще може да се върне и ще бъде приет в държавата си по произход след изтичане или прекратяване на договора му. Страните партньорки трябва да се стремят да предлагат повече стимули за завръщане и реинтеграция, включително чрез активни мерки за насърчаване на продуктивната заетост и на достойната работа.

***(6) Двустранни споразумения за насърчаване на безопасна циркулярна миграция***

В допълнение към цялостната рамка и политики на ЕС, двустранни споразумения между изпращащи страни и заинтересовани държави членки на ЕС, като се спазват напълно компетенциите на Общността, могат да бъдат полезни инструменти за насърчаване и облекчаване на циркулярната миграция. Подобни споразумения могат да спомогнат за постигането на съответствие между търсенето и предлагането на работна ръка, особено при партньорства между съответните услуги в сферата на заетостта и агенции по заетостта от двете страни, като така ще се реагира бързо на нуждите от работна ръка на съответните държави членки на ЕС. Такива споразумения могат много да улеснят използването на някои от по-гъвкавите стимули за циркулярна миграция като например стипендии за „циркулярни“студенти, стажанти или лица, участващи в

---

редовно обновяваните миграционни профили е да се идентифицират, за всяка развиваща се страна, секторите и професиите, които са изложени на „изтичане на мозъци“.

младежки междукултурен обмен. И на последно място, благодарение на двустранни споразумения може да се гарантира, че в схемите за циркулярна миграция приоритет имат секторите от най-голямо значение за държавите по произход и че схемите помагат да се смекчат отрицателните последствия от „изтичането на мозъци“. Свързването на рамката на ЕС с двустранни споразумения би могло да създаде синергичен ефект от полза за всички заинтересовани страни и трябва да се обсъди по-подробно в бъдеще.

## IV. **Заключение: Следващи стъпки**

Облекчаването на легалното движение на хора между трети страни и ЕС, и по-специално циркулярната миграция, представлява важен и сложен въпрос. Ако към него се подходи правилно, това би могло да допринесе за задоволяване на потребностите от работна ръка в ЕС, да помогне на държавите по произход да оптимизират ползите и да ограничат отрицателните последствия от емиграцията, като в същото време се отстранят или компенсират много от стимулите за нелегална миграция.

За да се развие концепцията за **циркулярна миграция,** а оттук и практическото И приложение, Комисията възнамерява, като първа стъпка, да открие, въз основа на това съобщение, процес за консултиране, по време на който да се съберат мнения и опит от други институции на Общността, държави-членки и съответни заинтересовани участници. Този консултативен процес може да продължи най-малко три месеца. Въпросите, които ще се разглеждат, могат да засегнат области от компетенцията на ЕС и да изискват корекции в законодателството на ЕС относно приема на определени категории мигранти. Те вероятно ще засягат и сфери от компетенцията на държавите-членки, доколкото например става въпрос за решенията за прием на отделни мигранти.

Комисията планува също така да осъществи проучвателни контакти с ограничен брой държави, потенциално заинтересовани от партньорствата за мобилност, които са готови да се ангажират с активно сътрудничество на ЕС в управлението на миграционни потоци преди всичко в сферата на реадмисията и завръщането, включително като се борят с нелегалната миграция като партньори на ЕС.

На този фон е ясно, че усилията за разработване на ефективни политики за насърчаване на циркулярната миграция и за развитие на партньорства за мобилност изискват разширяване на координацията и сътрудничеството между Комисията и държави-членки, за да се осигури максимална синергия между дейностите на двете нива и да се избегне навлизането в компетенциите на другата страна. За да се добие повече опит, ще бъдат подкрепени финансово пилотни схеми, създадени специално за насърчаване на циркулярната миграция в сектори или професии от интерес и за държавите по произход и за държавите-членки

Комисията възнамерява да интегрира тези въпроси в политическия диалог и сътрудничеството по въпросите на миграцията с трети държави, и особено онези, които са или ще бъдат обект на Общия подход към миграцията. Комисията се надява също така, че тези ориентири ще бъдат принос към световните дебати относно по-доброто управление на международната миграция, и особено към дискусиите в рамките на Глобалния форум за миграция и развитие.

## ПРИЛОЖЕНИЕ I

## СЪЩЕСТВУВАЩА ПРАВНА РАМКА НА ОБЩНОСТТА относно движението на хора към ЕС

### А. Рамка за легална миграция.

От 1999 г. ЕС постепенно изгражда обща политика за легалната имиграция. Към момента са приети три директиви на ниво Общност, регулиращи приема на граждани на трети страни.

Гражданите на трети страни, желаещи да продължат обучението си в една от държавите-членки, са обект на Директива *2004/114/ЕО*. След като са приети, те получават ограничен достъп до пазара на труда като източник на издръжка за образованието им плюс възможността да продължат образованието си в друга държава-членка. Държавите-членки могат да прилагат тази схема към лица, работещи на доброволни начала, неплатени стажанти и ученици.

Директива *2005/71/ЕО относно процедурите за прием на граждани от трети страни в държавите-членки за целите на провеждане на научноизследователска дейност* предвижда гъвкава схема, която има за цел да привлече тази група мигранти към Общността. Приетите в държава-членка, по тази директива, граждани на трети страни имат възможността да преподават и да работят по своя изследователски проект в друга държава-членка без разрешение за работа.

Условията за прием, залегнали в тези директиви, обикновено включват наличието на достатъчно финансови средства, здравна застраховка и липсата на опасност за обществената сигурност, здраве и т.н. Всички директиви предвиждат ясни правила за отнемане на правото на пребиваване.

Извън схемите за прием, гражданите на трети страни, пребиваващи за по-дълги периоди в държава-членка, се възползват от разпоредбите на *Директива 2003/109/ЕО*, която задължава държавите-членки да предоставят статут на дългосрочно пребиваващи на граждани на трети страни, които отговарят на условията за достатъчни финансови средства и здравна застраховка и които пребивават законно на територията им не по-малко от 5 години. Статутът на дългосрочно пребиваващ дава ред важни социално-икономически права, включително на мобилност вътре в Общността при определени условия. Нещо повече – дългосрочно пребиваващите са по-добре защитени срещу експулсиране.

Въпреки че не дава никакво право на придвижване до държава членка на ЕС или между държавите членки на ЕС с цел работа, Споразумението за асоцииране ЕС-Турция предоставя на турските граждани свободен достъп до пазара на труда в приемащата държава-членка след 4 години легална работа. То постановява също, че държави-членки, решили да привлекат работници, които не са граждани на Общността, трябва да се стремят да дават приоритет на турски работници.

И накрая, съгласно Директива 2004/38/ЕО гражданите на трета държава, членове на семейството на мигрант работник, граждани на ЕО, се радват на определени, произтичащи от този статут, права. Това включва правото на свободен достъп до заетост и правото на пребиваване с мигранта работник в приемащата държава-членка. Освен това, след непрекъснат 5-годишен период на пребиваване с мигранта работник те добиват статут на постоянно пребиваващи.

Планът на политиката за легална миграция от 2005 г. очертава в основни линии насоките за по-нататъшното развитие на обща европейска политика за легална

миграция и особено за **имиграция на работна ръка**, която е важен елемент в политиките на ЕС за компенсиране на отрицателните последствия от застаряването на населението и за задоволяване нуждите на пазарите на труда. В този контекст и с цел да се привлекат професионалните кадри, необходими за поддържане на конкурентоспособността на ЕС, през септември 2007 г. Комисията ще представи предложение за директива относно условията за влизане и пребиваване на висококвалифицирани работници от трети страни. Ще бъдат лансирани още три предложения за облекчаване на циркулярната и временна миграция, които ще засягат сезонните работници и платените стажанти (и двете през есента на 2008 г.) и вътрешните корпоративни трансфери (през 2009 г.). От друга страна е необходимо да се осигури общ и сигурен легален статут на всички работници имигранти, законно пребиваващи в ЕС, които все още не отговарят на условията за получаване на статут на дългосрочно пребиваващи: през септември 2007 г. ще бъде представено и предложение в тази посока.

## Б. Международни търговски споразумения, които либерализират предоставянето на услуги и правото на установяване

В рамките на търговската си политика Европейската общност е страна по много международни споразумения, които облекчават временното движение на физически лица, свързано с търговия в сферата на услугите или с инвестиции. Поетите ангажименти са многостранни (в СТО) и двустранни (в контекста на споразуменията за свободна търговия). Ключов елемент в тези договорености е фактът, че бенефициерите не се допускат до пазара на труда в ЕС и трябва да са получили договор за услуги преди да кандидатстват за влизане на територията на държавите членки на ЕС. Тези договорености се отнасят само до правото да се упражнява дадена икономическа дейност и не касаят визи и други изисквания за влизане, пребиваване и работа.

## В. Правна рамка за краткосрочното движение: Общата визова политика от Шенген

В контекста на Шенгенското сътрудничество, като една от съпътстващите мерки, необходими за установяването на пространство без вътрешни граници, където се гарантира свободното движение на хора, се създава обща визова политика към гражданите на трети страни по отношение на тримесечно пребиваване в рамките на шест месеца и особено по отношение на взаимното признаване на визи за краткосрочно пребиваване, въз основа на общи процедури и условия за издаване на такива визи.

В основата на тази обща политика е Регламент 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г., в който са изброени третите държави, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници (т.нар. „негативен списък“) и тези, чиито граждани са освободени от това изискване ( т.нар. „позитивен списък“). Съставянето на двата списъка се определя след задълбочена преценка, за всеки отделен случай, въз основа на широк кръг от критерии, отнасящите се, освен всичко друго, до нелегалната имиграция, обществената политика и сигурност и външните отношения на ЕС с трети държави, като се отчитат и принципите за регионална съгласуваност и реципрочност.

Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 г. за постепенното премахване на проверките на лица по общите граници (член 8 и по-нататък) задава основните принципи на общата визова политика, включително принципа за взаимно признаване на краткосрочни визи, и дефинира както условията за влизане при кратък престой на граждани на трети страни, освободени от задължението да притежават виза, така и условията за движение в Шенгенското пространство на

граждани на държави страни, които освободени или не са освободени от това задължение. Общите консулски инструкции (CCI) и поредица решения на Шенгенския Изпълнителен комитет и на Съвета съдържат подробни правила относно условията и процедурите за издаване на краткосрочни визи.

С Регламент 1683/95 на Съвета от 29 май 1995 г. се установява единният формат на краткосрочните визи.

Тази обща визова политика е приведена напълно в действие от държавите-членки и асоциираните страни, които са част от Шенгенското пространство без вътрешни граници. Държавите-членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. и 2007 г., прилагат само Регламент 539/2001 на Съвета и разпоредбите за единния формат на визите.

Трябва да се признае, че настоящите достижения на правото от Шенген имат някои недостатъци: двусмислени разпоредби, липса на хармонизация в няколко аспекта и т.н. Ето защо, в съответствие с програмата от Хага, Комисията представи предложение, преразглеждащо всички достижения на правото от Шенген относно условията и процедурите за издаване на визи. След като бъде приет, предложеният Визов кодекс ще внесе значителни подобрения за всички кандидати за визи, без значение на гражданството им, като например задължението да се мотивира отказ за издаване на виза и възможността за обжалване, хармонизацията на определени формуляри, по-прецизния опис на съпътстващи документи и т.н. Основавайки се консулското сътрудничество намясто, Визовият кодекс засяга и нуждата от по-добра осведоменост на кандидатите за виза относно техните права и задължения .

## ПРИЛОЖЕНИЕ II

**Примери на финансирани от ЕС проекти за улесняване управлението в трети държави на потоци от легална миграция и на циркулярна миграция[10]**

### 1. Проекти за улесняване на методичното управление на потоци от легална миграция, включително предоставяне на информация за възможностите и начините за легална миграция

#### а. с основен фокус върху миграцията към ЕС

| | |
|---|---|
| Наименование на проекта | PrИmИting regular migratiИn in the Western Balkans thrИugh establishment Иf regiИnal migrant service centres prИviding infИrmatiИn and migratiИn related services (Насърчаване на редовна миграция в Западните Балкани чрез създаване на регионални миграционни центрове за услуги, предоставящи информация и услуги, свързани с миграцията) (2003/HLWG/051) |
| ***Място*** | *Западни Балкани* |
| ***Период на изпълнение*** | *декември 2004 – юни 2006* |
| ***Партньор в изпълнението*** | *Международна организация за миграция (IOM)* |
| ***Бюджет/принос на ЕС*** | *815 119,64 €, безвъзмездна помощ от ЕС: 652 095,71 €* |
| ***Програма за финансиране*** | *B7-667* |
| ***Отговорна ГД*** | *ГД „Правосъдие, свобода и сигурност“ (JLS)* |
| ***Цели*** | *Този регионален проект има за цел да насърчи системните миграционни потоци и да насочи общественото внимание към тях чрез създаването на първите регионални мрежи на Миграционни центрове за услуги в Западните Балкани Проектът черпи опит от Миграционния център за услуги в Тирана, който работи успешно от 2003 г. насам.*<br><br>*Всички центрове вече са открити и се подготвят и провеждат кампании, насочени към общественото мнение. Функционира уебстраницата www.migrantinfonet.com*<br><br>*Няколко хиляди души получиха консултации и съвети в 6-те Миграционни центъра (в Тирана, Скопие, Прищина, Белград, Загреб и Сараево).* |

[10] Някои от проектите касаят и други проблеми като борбата с нелегалната миграция и трафика на хора.

*През 2006 г. започна събирането на данни и съставянето на профили, предлагат се и листовки и брошури за завръщането и реинтеграцията.*

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | **Programme de gestion intégral de l'immigration saisonnière (Програма за цялостно управление на сезонната имиграция) (2005/103564)** |
| **Място** | Мароко - Испания |
| **Период на изпълнение** | януари 2006 – юни 2008 |
| **Партньор в изпълнението** | Община Картая |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 1 495 000 €/ 1 196 000 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2004 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Проектът ще внедри система за управление на сезонната миграция на марокански работници към група селскостопански общини в Испания, които всяка година се нуждаят от многочислена работна ръка от чужбина за отглеждането на ягоди и цитрусови плодове. Целта е да се развие легалната миграция за временна заетост между двата региона, включително цялостна система за всички етапи в отношенията работник-работодател и разнообразни първи по рода си услуги за грижа към работниците, да се предотвратят незаконни практики, които поощряват нелегалното движение, и да се гарантира връщането на работниците след сезона. Дейностите включват откриването на два Центъра за сезонни работници в Бенслиман и Картая, създаването на Интернет сървър за комуникация между тези два центъра и на НПО за устойчиво развитие на програмата. |

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | **An integrated approach to promoting legal migration through national capacity building (Интегриран подход за насърчаване на легалната миграция чрез изграждане на национален капацитет) (2005/103475)** |
| **Място** | Южен Кавказ |
| **Период на** | януари 2006 – декември 2007 |

| | |
|---|---|
| **изпълнение** | |
| **Партньор в изпълнението** | Международна организация за миграция (IOM) |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 971 747 € / 777 397 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2004 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Проектът има за цел да предотврати незаконната миграция, да подпомогне дискусиите за сключване на двустранни споразумения за реадмисия, основани на стандартите на ЕС, да облекчи реинтеграцията и да насърчи легалната миграция във всяка страна от Южен Кавказ и двустранно с целеви приемащи държави членки на ЕС чрез диалог и изграждане на капацитет. |
| **Наименование на проекта** | **MESURE - Migrations en Sécurité (MESURE – Безопасна миграция) (2006/120-093)** |
| **Място** | Тунис - Италия |
| **Период на изпълнение** | декември 2006 – май 2009 |
| **Партньор в изпълнението** | AssИcaziИne per la СИИperazИne TransregiИnale LИcale ed EurИpea |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 1 718 465,95 €/ 1 374 772,76 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2005 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Общата цел на проекта е да допринесе за насърчаването на легалната миграция с оглед на демографските, икономическите и социални реалности в държавите по произход и в приемащите страни и да предостави по-добра информация на населението за предимствата на легалната миграция и за последствията от нелегалната миграция. Конкретната цел е да се развият и подобрят способността и възможностите на крайните бенифициери да мигрират в Италия легално и безопасно.<br><br>Проектът „MESURE – Безопасна миграция“ има за цел по-специално да подкрепи усилията, положени от тунизийските |

| | |
|---|---|
| | власти за усъвършенстване управлението на миграционните потоци към Италия чрез намирането и разработването на стратегии в Тунис, които от една страна спъват нелегалната миграция, а, от друга страна, насърчават легалната миграция от региона на Магреб. |
| **Наименование на проекта** | **Sharing learning for a better migration life (Да споделим наученото, за да живеем по-добре като мигранти) (2006/120-199)** |
| **Място** | Египет – Мароко - Италия |
| **Период на изпълнение** | декември 2006 – май 2008 |
| **Партньор в изпълнението** | DireziИne Generale dell'ImmigraziИne - MinisterИ del LavИrИ e delle PИliticheSИciali– Repubblica Italiana |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 649 166,50 €/ 519 333,20 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2005 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Общата цел на проекта е да усъвършенства системата за легална миграция с цел трудова заетост между северноафриканските държави – Египет и Мароко – и Италия. Проектът се стреми да спомогне за укрепване капацитета на съществуващото управление на миграцията на работна ръка чрез създаването на стабилна многостранна рамка, чрез дейности за обучение на държавни служители и консултиране относно структури за изпълнение.<br><br>Дейностите по проекта ще се осъществяват на три етапа: Анализ намясто и изработване на работен план: Управителен комитет; Обучение, консултиране за информационни и комуникационни технологии и стажове в тази област; Разпространение на списъци на чуждите работници на италианския пазар на труда. |
| **Наименование на проекта** | **Temporary and circular labour migration (TCLM) between Colombia and Spain (Временна и циркулярна миграция на работна сила между Колумбия и Испания: a model for consolidation and replication (модел за утвърждаване и подражание (2006/120-237)** |

| | |
|---|---|
| **Място** | Испания и Колумбия |
| **Период на изпълнение** | януари 2007 – декември 2008 |
| **Партньор в изпълнението** | Международна организация за миграция (IOM) |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 625 046,85 €/ 500 037,48 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2005 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Проектът има за цел да даде на Испания и Колумбия консолидиран, усъвършенстван и повторим модел за ефективно регулиране на временната миграция на работна ръка. Проектът се стреми да консолидира и повтори модела за временна и циркулярна миграция на работна ръка, улесняващ редовната миграция на колумбийски работници към Каталуния и други части на Испания. Началото на този модел е поставено през 2001 г. от Съюза PagesИs и неговата фондация Fundación AgricultИres SИlidaris (FAS). Тази първа програма е много успешна и обхваща 1 200 мигранти от ограничен брой селски общини в Колумбия и 600 каталунски фермери и кооперативи в Испания. Настоящият проект възнамерява да задълбочи положителното въздействие на този модел и да подобри устойчивостта и растежа чрез: 1) генериране на по-добра осведоменост за миграционната ситуация в държавата по произход и в приемащата страна, което ще даде една по-добра платформа за действие в името на по-достойно лице на миграцията; 2) подкрепа в разработването на нови политики и изграждането на капацитет в Колумбия, за да нарасне националният капацитет за регулиране на миграционните потоци и предотвратяване на нерегламентираната миграция към Европа, и 3) въвеждане на нови елементи като подкрепа и изграждане на капацитет за създаването на системи, които ще осигуряват обучението на колумбийски мигранти преди заминаване и ще им позволят достъп до социални и други услуги след завръщане, като така ще се насърчават процесите на устойчиво развитие и по-големия икономически ръст в държавата по произход и в приемащата страна. Проектът обхваща и дейности за оптимизиране използването на паричните преводи като двигателна сила на социално-икономическото развитие и подобряване условията на живот. |
| **Наименование на** | **Lutte contre l'immigration illégale et la traite des êtres humains à** |

| | |
|---|---|
| **проекта** | **travers la participation des familles victimes de l'émigration clandestine, des association organisées de la société civile et des institutions locales (Борба с незаконната имиграция и трафика на хора чрез участието на семейства жертви на нелегална емиграция, сдружения на гражданското общество и институции на местно ниво) (2006/120-280)** |
| **Място** | Мароко, Италия, Испания |
| **Период на изпълнение** | март 2007 – февруари 2010 |
| **Партньор в изпълнението** | МИvimentИ Laici America Laina Onlus |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 1 081 779,95 € / € 865 423,96 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2005 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Проектът свързва приноса си преди всичко с гражданското общество и институциите на регионите ChaИuia Ouardigha и Tadla Azilal, основни региони откъдето идват незаконните мигранти към Италия и Испания, и се основава на три основни елемента: 1. създаването на програма за бдителност на общността от семействата и пострадалите от трагедията на незаконната миграция; създаването на център за изслушване и спешна помощ за тази целева група; 2. укрепване на младежките сдружения в двата целеви региона чрез обучение и дейности за обществена мобилизация; 3. създаването на система за местно сътрудничество между местните администрации и центровете за насърчаване на заетостта с оглед задълбочаване на икономическото сътрудничество между трите целеви региона в Италия (VenetИ, PiedmИnt, Emilia RИmagna), испанския регион (Andalusia) и регионите ChaИuia Ouardigha и Tadla Azilal. |
| **Наименование на проекта** | **Support to the movement of people (Подкрепа за движението на хора) (MED/2003/5725)** |
| **Място** | Мароко |
| **Период на изпълнение** | януари 2005 – декември 2008 |
| **Партньор в** | Agence NatiИnale pИur l'EmplИ |

**изпълнението**

**Бюджет/принос на ЕС** 7 736 000 € / 5 000 000 €

**Програма за финансиране** MEDA

**Отговорна ГД** Делегация Мароко

**Описание** Конкретната цел на проекта е институционалното укрепване на съответните структури на Националната агенция за насърчаване на заетостта и уменията (ANAPEC).

Първите очаквани резултати са:

Укрепването и специализацията на Националната агенция чрез:

a. Създаването на международен отдел в ANAPEC и на бюро в Брюксел.
b. Откриването на 4 регионални агенции, специализирани в международна проблематика, и създаването на международен „кът“ в още 10 агенции.
c. Признаването на ANAPEC като официален мароканski партньор, за обработването на предложения за работа от Европа.
d. Развиване на ролята на ANAPEC като международен посредник.
e. Извършването на проучване за условията за надеждно доброволно завръщане на пребиваващите в чужбина мароканци.
f. Създаването на служба в помощ на завръщащите се.

2. Обучение на потенциалните мигранти чрез:

a. Изпълнението на програма за привличане на общественото внимание върху проблемите на нелегалната миграция
b. Разработването и откриването на програма за основно обучение на потенциални мигранти, която е адаптирана към работните условия в ЕС.
c. Разработването и внедряването на модули за техническо обучение, съобразени с нуждите на европейските предприятия.
d. Подобрения в процедурите за признаване на квалификациите на кандидатите в ЕС.

3. Информация/Документация

a. Създаване на център за печатни и електронни

документи по въпросите на легалната миграция към ЕС.

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | **Capacity building of Migration management: (Изграждане на капацитет в управлението на миграцията: Ukraine Украйна) (2004/096-462)** |
| **Място** | Украйна |
| **Период на изпълнение** | март 2005 – декември 2007 |
| **Партньор в изпълнението** | Международна организация за миграция (IOM) |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 4 204 672 €/ **3 781 505** € |
| **Програма за финансиране** | TACIS |
| **Отговорна ГД** | Делегация Украйна |
| **Описание** | Проектът има за цел да укрепи капацитета на украинското правителство да управлява миграционните потоци и да контролира нелегалното движение на мигранти към и през територията на Украйна. Проектът ще постигне целта си като отговори на нужди сред трите най-важни миграционни компонента. Проектът се стреми да развие системата за управление на миграцията в Украйна чрез осъществяването на различни дейности за изграждане на капацитет като оценяване на миграционната ситуация, разработване на най-добри практики, основаващи се на международни стандарти и конвенции, ремонтиране на приюти за задържани мигранти, пилотна програма за доброволно завръщане и откриване на четири информационни бюра за потенциални мигранти. |

**б. с основен фокус върху миграцията „от юг на юг“**

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | **Management of labour migration as an instrument for development (Управление на миграцията на работна ръка като инструмент за развитие) (2002/HLWG/41)** |
| **Място** | Африка |
| **Период на изпълнение** | март 2004 – февруари 2006 |

| | |
|---|---|
| **Партньор в изпълнението** | Международната организация по труда (ILO) |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 1 957 011,16 €/ 1 442 407,16 € |
| **Програма за финансиране** | HLWG – B7-667 |
| **Отговорна ГД** | ГД „Правосъдие, свобода и сигурност“ |
| **Описание** | В контекста на укрепване на отношенията между ЕС и Африка този проект, реализиран от Международната организация на труда, лансира приемането на нови политически рамки и стратегии за управление на миграцията на работна ръка като инструмент за развитието. Проектът имаше за цел да насърчи социалния диалог и да повиши вниманието на участниците към въпросите на миграцията на работна ръка, да улесни участието в политически дебати с оглед създаването на регионални политически рамки и задълбочаване на сътрудничеството между Европа и различните региони на Африка, засегнати от тази проблематика. С помощта на Международната организация за миграция проектът предостави форум за участие на регионалните партньори в най-съществените дейности, засягащи миграциите на работна ръка.<br><br>Във всеки регион бяха организирани семинари върху, например, изграждането на капацитет и социалния диалог. В 13 страни се проведоха две проучвания – на състоянието на миграцията на работна ръка и на съответните законодателства. Публикуването на материалите от проучванията в различни страни бе последвано от кампании за популяризиране |
| **Наименование на проекта** | **Asian Programme of the Governance of Labour Migration (Азиатска програма за управлението на миграцията на работна ръка) (2005/103503)** |
| **Място** | Страните от региона Меконг (Китай, Корея, Япония и южноазиатски държави) |
| **Период на изпълнение** | януари 2006 – декември 2008 |
| **Партньор в изпълнението** | Международната организация по труда (ILO) |

| | |
|---|---|
| **Партньори** | UNIFEM (Фонд на ООН за развитие на жените) |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 2 447 840 €/ 1 955 335 € |
| **Програма за финансиране** | AENEAS 2004 |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EurИpeAid |
| **Описание** | Проектът цели да насърчи активния диалог и сътрудничество в името на управление на миграцията на работна ръка между азиатските страни, отчитащо по-пълно равенството на половете и правата на човека и ограничаващо по този начин експлоатацията и злоупотребите с работниците мигранти. Установяването на такъв диалог и сътрудничество засяга правителствата и техните социални партньори, и по-специално организации на работодатели и на работници, национални и регионални защитници на интереси/посредници и организации на гражданското общество. Проектът съдейства за внедряване на съответни политики и за приемане на даващи права закони, за обучение на служители, работещи в сферата на заетостта, за подобряване на информационните системи за взимане на решение и за насърчаване на двустранни споразумения и редовни консултации между страните от региона. Проектът се реализира от МОТ в сътрудничество с Фонда на ООН за развитие на жените (UNIFEM) |
| **Наименование на проекта** | **Towards sustainable partnerships for the effective governance of labour migration in the Russian Federation, the Caucasus and Central Asia (Към устойчиви партньорства за ефективно управление на миграцията на работна ръка в Руската федерация, Кавказ и Централна Азия) (2006/120-072)** |
| **Място** | Руската федерация, Армения, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан |
| **Период на изпълнение** | декември 2006 – декември 2009 |
| **Партньор в изпълнението** | Международната организация по труда (ILO) |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 2 433 508 €/ 1 945 105 € |
| **Програма за** | AENEAS 2005 |

| | |
|---|---|
| **финансиране** | |
| **Отговорна ГД** | Служба за сътрудничество EuropeAid |
| **Описание** | Проектът предлага устойчив, отворен и балансиран подход към управлението на миграцията на работна ръка в проучваните страни. Той се съсредоточава върху ключови за миграцията на работна ръка проблеми, на които засега се отделя недостатъчно внимание в тези страни, но които бързо придобиват важност в политическия дневен ред и са важни условия за стабилност и устойчив, балансиран растеж. Петте конкретни цели са: (1) Да се разработят практически методи за оценка и прогноза на нуждите на пазара на труда с оглед по-доброто управление на миграцията; (2) да се лансира достойната работа и да се засили защитата на правата на работниците мигранти; (3) да се развие система за заслужено легализиране и да се въведат разумни политики и процедури за легализиране; (4) да се съдейства за резултатното използване на човешките ресурси по региони чрез разработването на системи за преносимост на квалификациите и чрез намаляване на бюрократичните препятствия пред назначаването на работа; и (5) да се създадат политики за разширяване на положителното въздействие на миграцията върху развитието на държавите по произход |
| **Наименование на проекта** | Migration information and management centre (Център за информация и управление на миграцията) |
| **Място** | Мали |
| **Период на изпълнение** | Допълнително ще се уточни |
| **Партньор в изпълнението** | Допълнително ще се уточни |
| **Бюджет/принос на ЕС** | Допълнително ще се уточни |
| **Програма за финансиране** | EDF |
| **Отговорна ГД** | Делегация Мали |
| **Описание** | Предложеният проект има за непосредствена цел изпълнението на Съвместната декларация на Мали, ECOWAS, ЕО, Франция и Испания от февруари 2007 г., която последва конференцията на министерско ниво между ЕС и Африка от Триполи по въпросите на миграцията и развитието. По време на срещата на високо равнище в Бамако „страните се споразумяха да подкрепят създаването от Мали на Център за информация и управление на |

миграцията.“

Общата цел е дефинирането и осъществяването от Мали на миграционна политика, която е съобразена с регионалната и европейската политическа динамика.

Конкретната цел е да се създаде Център за информация и управление на миграцията, който ще реализира и координира различните елементи от миграционната политика на Мали.

Очакваните резултати са: (i) дефиниране и прилагане на стратегия за информация и комуникация относно правните условия за миграция и за превенция на нелегалната миграция (ii) създаване на механизъм за прием, ориентиране и придружаване на потенциалните мигранти (iii) създаване на звено за прием, ориентиране и придружаване на завръщащите се мигранти (iv) оползотворяване на човешкия, финансовия и техническия капитал на диаспората (v) опознаване и анализ на миграционните потоци, които засягат Мали (vi) координиране на различните йерархични структури, така че да са в състояние да ръководят добре посочените по-горе дейности

**2. Проекти за облекчаване на циркулярната миграция на мигранти, установили се в ЕС**

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | **Programme to support entrepreneurs of Moroccan origin in Europe in setting up sustainable economic activities in Morocco (Програма в подкрепа на предприемачите от мароканski произход в Европа за започване на устойчиви икономически дейности в Мароко) (2001/HLWG/119)** |
| **Място** | Мароко |
| **Период на изпълнение** | декември 2001 – януари 2004 |
| **Партньор в изпълнението** | Stichting Intent |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 553 073,00 €/ 448 291 € |
| **Програма за финансиране** | B7-667 – HLWG |
| **Отговорна ГД** | ГД „Правосъдие, свобода и сигурност“ (JLS) |
| **Описание** | Проектът насърчава частни инициативи за създаване и развитие на малки и средни предприятия от мароканski предприемачи, живеещи в ЕС. Той има за цел да помогне на предприемачите |

мигранти да създадат фирми в тяхната държава по произход, като укрепва фондация, предоставяща услуги на новите предприемачи.

Благодарение на проекта се създава по-постоянна инфраструктура в помощ на предприемачите мигранти, които желаят да създадат малки и средни предприятия. Материалите за обучение и информация по програмата са разработени на различни езици. Програмата се радва на доверие сред мароканската общност благодарение на сътрудничество с мароканси организации в Нидерландия и Белгия.

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | СИdevelИpment PrИgram in МИгИссИ (Програма за съвместно развитие в Мароко) (2001/HLWG/117) |
| **Място** | Мароко |
| **Период на изпълнение** | май 2003 – май 2007 |
| **Партньор в изпълнението** | Agence Française de DévelИppement (AFD), |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 3 810 000 €/ 1 500 000 € |
| **Програма за финансиране** | B7-667 – HLWG |
| **Отговорна ГД** | ГД „Правосъдие, свобода и сигурност“ (JLS) |
| **Описание** | Проектът има за цел да помогне на мароканците, живущи в ЕС, да инвестират в общините, откъдето идват. Проектът се съсредоточава повече върху развитието на икономически структури, отколкото върху сътрудничество с административни и миграционни власти. Той подпомага създаването на малки и средни предприятия в Мароко и развитието на селски туризъм. |

| | |
|---|---|
| **Наименование на проекта** | **The Moroccan migrant in Italy as development and innovation agent in his/her community of origin: (Мароканският мигрант в Италия като носител на развитие и иновации за общината, откъдето идва a pilot project in the Northern Province of Morocco пилотен проект в Северната провинция на Мароко) (2002/HLWG/023)** |
| **Място** | Мароко |

| | |
|---|---|
| **Период на изпълнение** | май 2003 г. – април 2005 г. |
| **Партньор в изпълнението** | СИИperaziIne Internazi Ile (COOPI), |
| **Бюджет/принос на ЕС** | 1 084 906,17 € / 867 924,94 € |
| **Програма за финансиране** | B7-667 |
| **Отговорна ГД** | ГД „Правосъдие, свобода и сигурност“ (JLS) |
| **Цели** | Целта на този проект на COOPI бе дефинирането на стратегия за развитието на регионите, откъдето произхождат мигрантите. Фокусът бе поставен върху значението на мигрантите като носители на развитие и иновации в общините, откъдето идват. Благодарение на извършени проучвания и изследвания и на база данни и връзки със заинтересовани страни в Италия и Мароко бе съставен миграционен резерв.<br><br>Най-важният резултат от този проект бе доклад за миграционните движения от Мароко и последствията от тях върху развитието на страната, както и за най-добрите условия, при които един мигрант може да бъде мотор на развитието в Мароко. Въз основа на доклада бяха очертани и насоки за план за действие.<br><br>За да се разшири аудиторията в средиземноморския регион, се организираха международни конференции по въпросите на миграцията и развитието.<br><br>Що се отнася до осъществяването на пилотния проект, в Италия и в общините, откъдето идват мигрантите, се проведоха дейности за обучение с участие на мигрантите като посредници и лектори. Обучението се съсредоточи върху създаването и управлението на фирми. |